

The survey of the Pajauta valley in Kernavė

A metal-detector-aided survey was conducted by MINK in the area of the Kernavė burial ground and ancient settlement (Eastern Lithuania, Širvintos district) in 2020. The sweep recovered 487 various metal objects, of which 286 were of archaeological significance. The relevant finds range from the 13th to the 14th century, but some neck rings and buckles dated from the 1st–4th centuries were present, along with some 17th–18th century coins (Fig. 2). A large proportion of all metal finds consisted of various by-products of smelting (melted metal fragments and drops).

Gintautas Zabiela, Zenonas Baubonis

2019–2020 m. naujai aptikti piliakalniai

Nežinomų piliakalnių paieškos Lietuvoje tęsiasi. Po piliakalnių atlaso papildymo (*LPA*, 2017, t. IV) 2017 m. aptiktas vienas (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 515–518), 2018 m. – dar 5 piliakalniai (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 565–567). 2019 m. tyrimų metu galutinai identifikuotas Medvėgalio piliakalnis II (Šilalės r., Laukuvos sen.) (*ATL 2019 metais*, 2020, p. 81–83; *Medvėgalio archeologinio komplekso naujausių tyrimų duomenys*, Klaipėda, 2020, p. 124–133, 176–177, 194–197, 202, 206–215, 217, 222–223). 2019–2020 m. laikotarpiu aptikti dar 8 piliakalniai.

Budvydonys, Varėnos r., Matuizų sen. (54° 16' 34. 9", 24° 50' 51.5").

Piliakalnis įrengtas aukštumos kyšulyje Taurupio dešiniajame krante. Aikštelė pailga ŠV–PR kryptimi, ovali, 40 m ilgio, 15 m pločio, kiek lenktais į ŠV galais. Jos ŠV krašte supiltas 17 m ilgio, 17 m pločio, 1,5 m aukščio pylimas

1 pav. Budvydonių piliakalnio pylimas iš ŠV 2020 02 27. G. Zabielos nuotr.

Fig. 1. The mound of the NW face of the Budvydoniai hillfort on 27 February 2020.

(1 pav.), kurio išorinis 3,5 m aukščio šlaitas leidžiasi į 9 m pločio, 0,5 m gylio griovį. Į ŠV nuo griovio yra 20 m ilgio, 15 m pločio plokštesnė aukštumos dalis, iš ŠV nuo toliau kylančios aukštumos atskirta 12 m pločio, 0,5 m gylio daubos – gal buvusio priešpilio su grioviu išorėje. Šlaitai statūs, 8–12 m aukščio, PR šlaitas lėkštas, 9 m aukščio. ŠR šlaitas su dalimi aikštelės nuplautas Taurupio. Piliakalnis apaugęs mišriu mišku. Jį 2018 m. pabaigoje surado E. Šatavičius.

Dirvonai, Kalvarijos sav., Akmenynų sen. (N54°26'17.8", E23°04'34.0").

Piliakalnis įrengtas aukštumos kyšulyje esančioje kalvoje. Aikštelė ovali, pailga ŠR–PV kryptimi, 32x19 m dydžio (2 pav.). Šlaitai statūs, 2 m (PV) – 18 m (PR) aukščio. Aikštelę apardė 14x10 m dydžio, iki 1 m aukščio geologinio grėžinio apkasimas. Piliakalnis dirvonuoja, šlaitai pamažu užauga lapuočių jaunuolynu. Jį 2020 m. balandžio 4 d. surado E. Šatavičius.

Pamunė, Ignalinos r., Naujojo Daugėliškio sen. (N55°25'27.5", E26°23'44.3").

Piliakalnis įrengtas PR–ŠV kryptimi pailgos kalvos ŠV dalyje. Aikštelė ovali, pailga ŠV–

2 pav. Dirvonų piliakalnis iš oro (ŠV) 2020 06 24.
G. Zabielos nuotr.

Fig. 2. An aerial view of the Dirvonai hillfort (NW)
on 24 June 2020.

3 pav. Pamunės piliakalnio įtvirtinimai iš ŠR 2020 11 08.
G. Zabielos nuotr.

Fig. 3. The NE face of the ramparts of the Pamunė
hillfort on 8 November 2020.

PR kryptimi, 50 m ilgio, 20 m pločio. ŠV šlaite 0,5 m žemiau aikštelės yra 4 m pločio terasa I, už jos – 0,7 m žemiau – 2 m pločio terasa II, už jos 1 m žemiau – 2 m pločio terasa III. Toliau į ŠV yra 2 m aukščio šlaitas. Aikštelės PR krašte iškastas 4 m pločio, 1 m gylis nuo aikštelės griovys I, už kurio supiltas 6,5 m pločio, 0,5 m aukščio nuo griovio, 0,3 m aukščio iš išorės pylimas I. Už jo iškastas 2 m pločio, 0,2 m gylis

griovys II ir supiltas 3 m pločio, 0,2 m aukščio pylimas II, už kurio iškastas 3 m pločio, 0,2 m gylis griovys III, geriau matomas tik ŠR šlaito pradžioje, o viršuje visai niveliuotas (3 pav.). Šlaitai vidutinio statumo, 7 m aukščio. Piliakalnio R šlaitas apardytas žvėrelių urvų, pats piliakalnis apaugęs pušimis. Jį 2020 m. kovo 22 d. surado D. Stončius.

Paspengliai, Varėnos r., Jakėnų sen. (N54° 25'50.8", E24°41'21.3").

Piliakalnis įrengtas Bytautonių miške, 200 m į ŠR nuo Lydekinio ežero ŠR kranto esančios pelkės Š krante esančio V–R kryptimi pailgo ozo aukščiausioje dalyje. Aikštelė ovali, pailga beveik R–V kryptimi (su nežymiu nukrypimu ŠR–PV kryptimi), 30x13 m dydžio. Jos R gale supiltas 10 m pločio, 0,5 m aukščio pylimas I, už kurio iškastas 12 m pločio, 1 m gylis griovys, už kurio supiltas 13 m pločio, iki 0,5 m aukščio pylimas II (4 pav.). Šlaitai vidutinio statumo, 8 m aukščio. Piliakalnis apaugęs mišriu mišku. Piliakalnį 2020 m. kovo 17 d. surado D. Stončius.

Užusieniai, Vilnius, Naujininkų sen. (N54°38'09.2", E25°14'30.7")

Piliakalnis įrengtas atskiroje kalvoje stačiais 13–20 m aukščio šlaitais, iki 0,5 m iškilu viduriu. Aikštelė ovali, pailga Š–P kryptimi, 50x20 m dydžio. Gynybiniai įtvirtinimai buvę šlaituose, išskyrus statų R, kur jų nematyti. Dabar jų vietos žymi terasos. Terasa I yra 1–2 m žemiau aikštelės, 3–3,5 m pločio, ji išsiskiria tik Š ir P šlaituose. 0,6–2 m žemiau jos yra 2,5–3 m pločio terasa II, 1–2 m žemiau kurios – 2–3,5 m pločio terasa III ir galiausiai 2 m žemiau pastarosios Š ir V šlaituose – 2,5–5,5 m pločio terasa IV (5 pav.). Toliau į Š ir P už terasos IV jau yra natūralūs kalvos šlaitai siauru viršumi. Piliakalnis apardytas per jį einančios dviratininkų trasos, Š šlaite esančioje terasoje IV iškasta duobė. Jis apaugęs mišriu mišku. Piliakalnis 2019 m. pagal LiDAR planus identifikavo E. Štavičius.

Vainaičiai, Plungės r., Stalgėnų sen. (N55°49'19.4", E21°55'05.6").

Piliakalnis įrengtas aukštumos kyšulyje į Minijos slėnį. Aikštelė pailga Š–P kryptimi, 28x19 m dydžio. Jos Š krašte supiltas 15 m ilgio, 8 m pločio, 0,5 m aukščio pylimas, kurio išorinis šlaitas leidžiasi į vos pastebimą 7 m pločio griovį. Šlaitai statūs, 8–9 m aukščio (6 pav.). Piliakalnis apaugęs lapuočiais medžiais. Jį 2020 m. rugpjūčio 13 d. surado D. Stončius.

Vaitkuškis, Ukmergės r., Pivonijos sen., piliakalnis II (N55°12'39.4", E24°48'42.0").

Piliakalnis įrengtas Lokės miške esančioje masyvioje kalvoje stačiais 15–20 m aukščio šlaitais, 1,8 km į ŠR nuo Vaitkuškio piliakalnio I (7 pav.). Aikštelė pailga V–R kryptimi, ovalo formos, 37x30 m dydžio, per 1 m iškilu viduriu. Ji iš visų pusių, išskyrus P, apjuosta 3–5 m pločio, 0,3 m aukščio pylimu I, kurio išorinis 3 m aukščio šlaitas pastatintas. Pastatinto šlaito apačioje yra 4 m pločio terasa, kuri ŠV šlaite yra 2 m aukščio nuo gretimos aukštumos. ŠR pusėje terasos vietoje yra 1,5 m pločio vos žymus

4 pav. Paspenglių piliakalnio pylimas iš PR 2020 06 24. G. Zabelos nuotr.

Fig. 4. The SE face of the mound of the Paspengliai hillfort on 24 June 2020.

5 pav. Užusienio piliakalnio įtvirtinimai iš PR 2020 12 30. G. Zabelos nuotr.

Fig. 5. The SE face of the ramparts of the Užusieniai hillfort on 30 December 2020.

6 pav. Vainaičių piliakalnis iš P 2020 08 28. G. Zabelos nuotr.

Fig. 6. The S face of the Vainaičiai hillfort looking on 28 August 2020.

7 pav. Vaitkuškio piliakalnis II iš PV 2020 02 27.
G. Zabelos nuotr.

Fig. 7. The SW face of the Vaitkuškiai II hillfort looking on 27 February 2020.

8 pav. Žarniškių piliakalnis iš oro (PR) 2020 03 15.
G. Zabelos nuotr.

Fig. 8. An aerial view of the SE of the Žarniškių hillfort on 15 March 2020.

griovys ir 4,5 m pločio, 0,2 m aukščio pylimas II 0,5 m aukščio išoriniu šlaitu. PR pusėje terasos vietoje yra 2 m pločio griovys ir už jo supiltas 6 m pločio, 0,5 m aukščio pylimas. Piliakalnio R šlaitas apardytas miško keliuko, pats piliakalnis apaugęs mišriu mišku. Jį 2019 m. spalio 6 d. surado D. Stončius.

Žarniškės, Zarasų r., Zarasų sen. (N55° 44'35.6", E26°20'01.8").

Piliakalnis įrengtas aukštumos kyšulyje, Laukesos dešiniajame krante (ja čia praeina Lietuvos–Latvijos siena). Aikštelė ovali, pailga PV–ŠR kryptimi, 14 m ilgio, 4 m pločio. Jos PV krašte supiltas 7 m pločio, 0,4 m aukščio pylimas I, kurio išorinis 0,8 m aukščio šlaitas leidžiasi į 4 m pločio, 0,4 m gylio griovį I, už kurio kyla 0,8 m aukščio pylimo II šlaitas. Pats pylimas II 8 m pločio, 1 m aukščio. Jo išorinis 1,5 m aukščio šlaitas leidžiasi į 4 m pločio, 0,5 m gylio griovį II, už kurio kyla 1 m aukščio pylimo III šlaitas. Pylimas II 5,5 m pločio, 0,6 m aukščio.

Jo išorinis 0,8 m aukščio šlaitas leidžiasi į 3,5 m pločio, 0,5 m gylio griovį III, kurio išorinis 0,5 m aukščio šlaitas kyla į 3,5 m pločio, 0,3 m aukščio pylimą IV, už kurio yra vos žymios 1 m pločio griovio IV liekanos (8 pav.). ŠR šlaitas 3 m aukštyje nuo aikštelės statintas, leidžiasi į natūralią 3 m pločio terasą. ŠV šlaitas nuolaidus, vos 1,5 m aukščio, šlaitai į Laukesą statūs, 15 m aukščio. Didžiąją aikštelės dalį iš ŠV pusės nuplovė Laukesa. ŠR šlaite, 1,5 m žemiau aikštelės stovi Lietuvos pasienio stulpas 1486. Piliakalnis apaugęs lapuočiais medžiais. Jį 2019 m. spalio 20 surado D. Stončius.

Visi surasti piliakalniai datuojami I tūkst., Dirvonų, Užusienio ir Vaitkiškio piliakalniai gali būti ir iš laikotarpio pr. Kr.

2020 m. pabaigoje Lietuvoje žinomų piliakalnių skaičius pasiekė 936. Ir toliau daugiausia nežinomų piliakalnių surandama tose vietose, kur jų buvo aptinkama ir anksčiau,

daugiausia miškuose Rytų Lietuvoje. Čia jų dar turi būti, ypač ankstyvųjų, su silpnai išreikštais gynybiniais įrenginiais, kurie nepaisant dabartinės piliakalnių padėties, niveliuoti anksčiau dirbant žemę.

Newly discovered hillforts in 2019–2020

Nine new hillforts were discovered in Lithuania in 2019–2020, and descriptions of eight are provided below. The ninth, Medvėgalis II hillfort, was identified in the course of the 2019 investigation. Most hillforts were located in the forests of Eastern Lithuania (Figs. 1, 3–5, 7, 8), with only two outside this region – one in Western (Fig. 6) and one in Southwestern Lithuania (Fig. 2). All hillforts date to the first millennium, however the following sites may also stretch into the BC period: Dirvonai (Fig. 2), Užusienis (Fig. 5), and Vaitkiškis (Fig. 7).